

KANDIDATNUMMER

3016

Sidetall

av

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

SSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Internasjonale sommerskole
etablert i Oslo

3016

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet *sapmi* står for ^{alle} geografiske området hvor samene bodde og for det navnet til etniske folkegrupper "samer".

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er et område som utgjør nordligste deler av Sverige, Norge, Finland og Russland. På dette stedet bodde samene.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same kan basere sin identitet på genetisk forskning, morsmål eller på personlig erfaring.

4. Hvordan fungerte *siida*-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Siida var en gruppe av folk som jaktet sammen og som holdte det samme boplassen. Av og til flyttet de fra et sted til annet, og det var også *siida*'s ansvar.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand

mot koloniseringen av territoriene deres?

Samene bodde langs kysten og elvene i små grupper "siider", så de aldri greide å organisere seg i enheter mot kolonistene på grunn av lave antallet av folk.

6. Nevn to eksempler på hvordan forvaltningspolitikken overfor samene ble praktisert.

Den første måten var at samiske barn ble utdannet bare på norsk i skoler. Dessuten var det en jordbrukspolitikk som sto for at bare norske statsborgere som kunne norsk kunne eie eller leie jord.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

I paragraf 110a i Grunnloven står det at myndighetene må gi anledning til å utvikle samiske samfunn, kultur og språk.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordiske sameråd samarbeider for samepolitikk i alle nordiske land og prøver å utvikle samiske kultur, og forsvere.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Noaiden var en sjamanistisk leder som var i forbindelse mellom folk og gudene. Dessuten var *noaiden* en helbreder, sosialarbeider og historieforteller.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Lars Levi Læstadius var en leder av religiøse bevegelsen som tok plass i 1840-tallet. ~~og som var Lars Levi~~ var svært konservativ på kristendom og var en motstander mot bruk av alkohol.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjuårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gyldne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjuårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjuårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjuårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tju- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurer på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Hun er bekymret fordi dagens unge tror at de har mye tid for å bestemme seg hva skal de gjøre med livet sitt, mens faktisk bør de bestemme seg raskt.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Navnene kidults vet ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De prøver å finne sin egen vei i livet. Dessuten føler de seg for unge, mens faktisk kan de være tretti år gammel.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Hun mener at de kan gjøre bare det som kan brytes i hverdagslivet og være nødvendig for å finne en jobb. De har ikke fantasi og ønsker ikke å utvikle seg.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Han forsto at utdanning er viktig og at han er ung nok for å studere og gjøre det for seg selv, ikke for noen andres skyld.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" står for det samme som "tjueårene".
2. Den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet kalles tjueårene.
3. På midten av 2000-tallet kom ord som kideelts og twinters til opprinnelsen.
4. Økte valgmuligheter avhenger av økt individualisering.
5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, trenper man ikke å realisere mer i trettiårene.

C. Alternative uttryksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som forsørger dem.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper er dyktighet dyrket.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret over denne usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de har for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har kommet tilbake på skolebenken.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston var dødd,
å spille ble en av sangene hennes spilt på
å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den
tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er
kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
å få og filosofien hennes lik samme navn som
boka i løpet av årene som har gått.
å handle Jean M. Twenge lot boka handle om de som
å føde var født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere hadde opplevd
å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
å lese siden var det mulig å lese en rørende
å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte
historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
å forvandle seg forvandlet moren seg
å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant
hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
å betale betales godt er, slik at det er
betalt

3016

å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva er livet bygd på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten ble
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
 å leve om alt dette, hvis hun levde
var levende

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene fordi de ofte har store forventninger til livet.

(så) De unge har ofte store forventninger til livet, så mange av dem kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(derfor) De unge har ofte store forventninger til livet.

Derfor kan mange av dem bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(for) Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, for de ofte har store forventninger til livet.

i trettiårene, for de ofte har store forventninger til livet.

(av den grunn) Av den grunn at de unge ofte har store forventninger til livet, kan de bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.

Hvilken perioden synes du er viktigere enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er en ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

Den oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi kommer til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadlig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av.

Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere begynner å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat til hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner et helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, til verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Det halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å spise bruke maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere nye abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene oppe bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer der omkring i Oslo, og er allerede på utkikk med nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link til bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Stil. Den evige jakten på lykken.

Alle ønsker å ha et godt liv, men ikke alle vet hva man gjør for å ha dette gode livet. Noen prøver å gjøre det beste man kan: man jobber mye, man jobber overtid og får god lønn, og alt blir plutselig bedre og lettere. Man begynner å kjøpe dyr klær, mat og bil; man blir kjent med lykkelige menn eller kvinner, og de står seg ned i det koselige huset og får barn. Og de andre sier, "Han er så lykkelig!"

Men dette er bare ett utsikt på spørsmålet. Så hva kan man gjøre hvis man vil ikke jobbe mye, men ønsker å ha et godt liv? - Man må jakte på lykken, selvfølgelig.

"Op hva betyr å jakte på lykken?" vil dere spørre. La meg forklare.

Jeg kjente en gutt. Vi var for unge, men han hadde en lidenskap for et godt liv. Han kom ikke fra rik familie, og foreldrene hans kunne ikke kjøpe en ny mobiltelefon eller datamaskin for ham. Han var smart ja, det kan jeg si og være sikker. Han var smart fordi han alltid fikk "strålende" for sine eksamen. En dag spurte jeg ham om hvorfor var han så flink i alle fagene. Han lo og sa, "Jeg er bare lykkelig".

Op siden den dagen bestemte jeg meg for å bli lykkelig også. Jeg prøvde å studere mye og noen ganger det gjorde jeg, men oftere det var leserne mine som sa, "Du bør studere

Do not write
in this space

mer. "Jeg kom hjem og pråte. Foreldrene mine forsto ikke hva var det som hadde skjedd med meg.

"Du var alltid så morsom og lykkelig!" sa mora mi en dag.

"Jeg har aldri vært lykkelig" svarte jeg og ble sint og pråte igjen.

Jeg vet ikke hvorfor jeg ikke satte pris på hva jeg hadde. Og jeg hadde mye: gode venner, god skole og god familie.

Nå blir jeg voksen, og jeg har mistet nesten alt. Jeg studerer på universitetet hvor man lærer å være selvstendig, men ikke lykkelig. Og gamle venner er ikke med meg: noen flyttet til en annen by, og noen svarer ikke på telefonen.

Det er godt å jakte på lykken når du ikke føler deg som en tyv. Nå har jeg forstått at jeg ikke jaktet på lykken - jeg bare tyvde tid fra meg selv. Tid som kunne brukes for familie eller venner.

Når jeg tenker på det, blir jeg svært trist. Men da husker jeg om denne gutten fra fattig familie og hans ord, og forstår at alt er i orden. Alt går som det bør gå.

Kanskje, hvis man ikke jakte på lykken, kan lykken finne man selv?